

**UCHWAŁA NR IV/45/19
RADY GMINY KOSTOMŁOTY**

z dnia 25 stycznia 2019 r.

**w sprawie Gminnego Program Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz
Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2019**

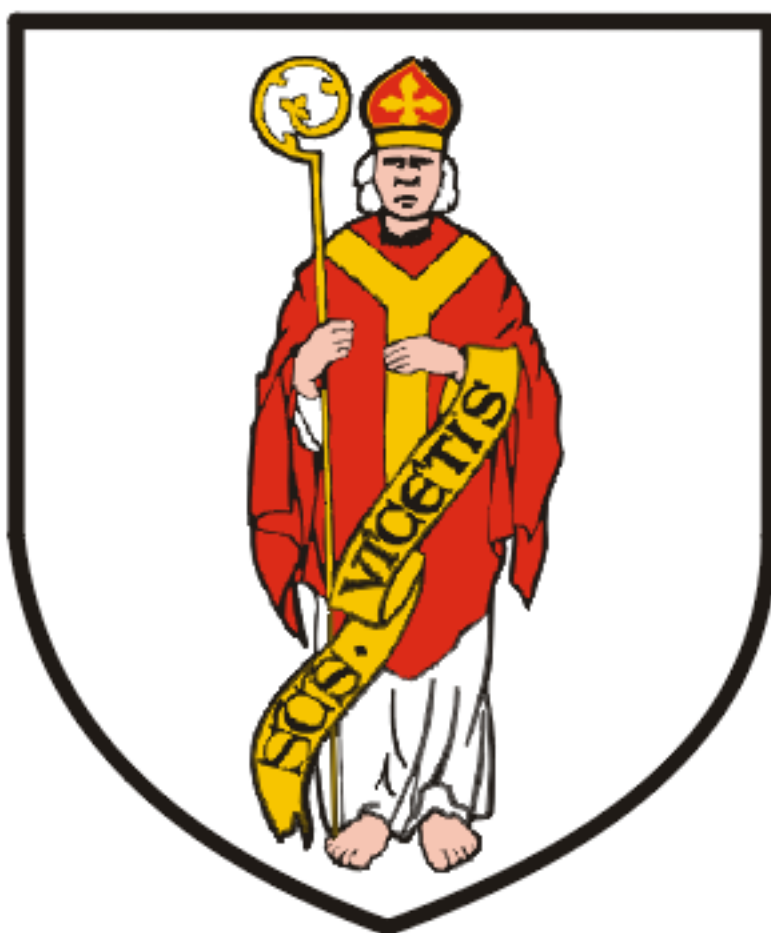
Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2018 r., poz. 994, z późn. zm), art. 4¹ ust. 2 i 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2018 r., poz. 2137, z późn. zm.) oraz art. 10 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2018 r., poz. 1030 z późn. zm.)

§ 1. Uchwała się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2019 w brzmieniu załącznika do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Kostomłoty.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Gminny Program Profilaktyki,
Rozwiązywania
Problemów Alkoholowych
oraz
Przeciwdziałania Narkomanii
na rok 2019

Gminny Program Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2019 stanowi kontynuację oraz uzupełnienie wcześniej prowadzonych w gminie Kostomłoty działań w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom. Zaproponowane w Programie zadania są merytorycznie spójne z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych i przeciwdziałaniem narkomanii. Program obejmuje zadania własne gminy w zakresie realizacji działań określonych w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz działania własne gminy w obszarze profilaktyki narkomanii, które wynikają z ustaw. Umieszczenie zadań wynikających z dwóch odrębnych przepisów prawa w jednym Programie podyktowane jest faktem, że do znacznej części problemów wynikających z używania alkoholu lub innych środków zmieniających świadomość można proponować zbieżne działania profilaktyczne. Program adresowany jest do osób fizycznych, prawnych i podmiotów nie posiadających osobowości prawnej, realizujących zadania w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania przemocy, do osób z grup ryzyka, uzależnionych i ich rodzin oraz wszystkich mieszkańców gminy Kostomłoty. Program uwzględnia rekomendacje zawarte w dokumentach programowych krajowych i samorządowych. Realizacja zadań Programu jest finansowana w sposób ciągły ze środków pochodzących z opłat pobieranych za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, o których mowa w art. 18 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Program uwzględnia rekomendacje wynikające z przeprowadzonej w roku 2018 Diagnozy Lokalnych Zagrożeń Społecznych oraz pozostaje w relacji ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kostomłoty i Narodowym Programem Zdrowia na lata 2016 – 2020 w celu operacyjnym „Profilaktyka”, który zakłada rozwiązywanie problemów związanych z używaniem środków psychoaktywnych ukierunkowanych na całe populacje, bez względu na stopień indywidualnego ryzyka wystąpienia problemów związanych z nadużywaniem alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i innej nowych substancji psychoaktywnych lub uzależnień behawioralnych. Ich celem jest zmniejszanie lub eliminowanie czynników ryzyka sprzyjających rozwojowi problemów w danej populacji i wzmacnianie czynników wspierających prawidłowy rozwój: działania uniwersalne realizowane są np. w populacji dzieci i młodzieży, w populacji rodziców, pedagogów, rodziców. Przykładem profilaktyki uniwersalnej są programy opóźniania inicjacji alkoholowej lub nikotynowej adresowane do całej populacji dzieci wchodzących w okres pierwszych eksperymentów z substancjami psychoaktywnymi. Realizację zadań z zakresu ochrony zdrowia nakłada na samorządy gmin ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2018 r., poz. 994, z późn. zm.), a zadania własne gminy wynikają bezpośrednio z art. 4¹ ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2018 r. poz. 2137 z późn. zm.). Zadania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi wykonywane są poprzez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, w szczególności:

- tworzenie warunków sprzyjających realizacji potrzeb, których zaspokajanie motywuje do powstrzymania się od spożywania alkoholu;
- działalność wychowawczą i informacyjną;
- ograniczanie dostępności alkoholu;
- leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych od alkoholu;
- zapobieganie negatywnym następstwom nadużywania alkoholu i ich usuwanie.

Program zawiera również zadania własne gminy w obszarze profilaktyki i terapii narkomanii, zawarte w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii. Zadania w zakresie przeciwdziałania narkomanii wykonywane są przez odpowiednie instytucje i osoby, a w szczególności we współpracy z placówkami oświatowymi w celu kształtowania polityki społecznej, oświatowo-wychowawczej i zdrowotnej. Przy opracowaniu Programu uwzględnione zostały wskazówki wynikające z „Rekomendacji Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych”. Wykorzystano również publikację Krajowego Biura ds. Zapobiegania Narkomanii pn. „Zasady tworzenia Gminnych Programów”.

I. PODSTAWY PRAWNE

Obowiązek corocznego uchwalania niniejszego Programu wynika z art. 4¹ ust.2, ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2018 r. poz. 2137 z późn. zm.), ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t. j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1030 z późn. zm.) oraz Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016 – 2020.

II. DIAGNOZA - charakter

Raport w ramach przeprowadzonej na zlecenie gminy Kostomłoty **Diagnozy Lokalnych Zagrożeń Społecznych** miał na celu przedstawienie wyników badań ankietowych, którym objęto mieszkańców gminy. Raport dotyczył problemów społecznych związanych z **nadużywaniem alkoholu, nikotyny, dopalaczy i narkotyków, uzależnieniem od hazardu, przemocą w rodzinie oraz w środowisku szkolnym, cyberprzeciążeniem, a także postawami społecznymi wobec powyższych zjawisk**. Dane dotyczące lokalnych zagrożeń społecznych uzyskane zostały w drodze anonimowych badań ankietowych przeprowadzonych wśród trzech grup reprezentujących trzy lokalne środowiska:

- a) dorośli mieszkańcy;
- b) dzieci i młodzież szkolna;
- c) sprzedawcy i właściciele punktów sprzedaży alkoholu.

Diagnoza wskazała podstawowe dane, postawy oraz opinie uczniów i mieszkańców na temat uzależnienia od alkoholu i narkotyków, ale również pokazała możliwe kierunki zmian. Bardzo istotnym faktem jest poznanie zjawiska a diagnoza służy zaprojektowaniu odpowiednich działań mających na celu bardziej efektywne radzenie sobie z problemami uzależnień i przemocy.

III. DIAGNOZA – wnioski

3.1. Dorośli mieszkańcy gminy – ankietowani na podstawie anonimowych ankiet w trakcie sondy ulicznej – *Face to face* (twarzą w twarz)

➤ problemy społeczne

Do najpoważniejszych problemów społecznych w opinii mieszkańców można uznać: **wzrost przestępczości - łącznie 62%** oraz **kryzys norm moralnych – 64%**. Z kolei do najmniej istotnych problemów respondenci zaliczają zanieczyszczenie wody (82%) oraz bezrobocie (61%).

➤ spożywanie alkoholu

- Pierwszą z poruszanych kwestii był **wiek inicjacji alkoholowej. 38% osób swój wiek inicjacji alkoholowej wskazało na okres między 9 a 12 rokiem życia**. Kolejna najwyższa wartość odnosi się do wieku poniżej 9 – 35%. Tylko 2% badanych nigdy nie piło alkoholu, a 9%, zrobiło to powyżej 18 r.ż.

- Kolejną kwestią była **częstotliwość spożywania alkoholu**. **9%** respondentów to osoby deklarujące **abstynencję**. Największa liczba badanych przyznała, że spożywa alkohol raz w tygodniu (38%) oraz kilka razy w miesiącu (25%). Tylko 10% mieszkańców przyznaje się do codziennego spożywania alkoholu. Otrzymane wyniki można podsumować stwierdzeniem, że **większość badanych mieszkańców spożywa alkohol okazjonalnie**.

- **Badani deklarowali najczęściej, że spożywają jednorazowo 3 – 4 porcje alkoholu – 43%** (0,5 – 1 piwa, 1 – 2 kieliszki wina lub 1 – 2 małe kieliszki wódki) **lub 1-2 porcji (31%)**. 12% osób zadeklarowało ilości rzędu 5 – 6 porcji. Tylko 1% badanych wskazało na 10 porcji i więcej. **W związku z powyższym, należy uznać, że mieszkańcy gminy Kostomłoty odzwierciedlają postawy wobec picia alkoholu o niskim poziomie ryzyka.**

- 81% mieszkańców gminy Kostomłoty uważa, że **w okolicy znajduje się odpowiednia liczba punktów**, w których można kupić alkohol. 9% respondentów deklaruje, że na terenie jest ich za dużo.

- **36% mieszkańców uważa, że należy lub raczej należy ograniczać dostęp do napojów alkoholowych bądź kontrolować jego sprzedaż**. Jednocześnie, **41% respondentów ocenia osoby pijące alkohol jako zagrażające lub raczej zagrażające bezpieczeństwu w środowisku lokalnym**. 50% respondentów zgadza lub raczej zgadza się ze stwierdzeniem, że osoby nieletnie mogą z łatwością kupić alkohol w lokalnych sklepach.

- **Można uznać, że dość spory odsetek badanych mieszkańców nie przyjmuje konstruktywnych postaw wobec alkoholu**. W kwestiach takich, jak: traktowanie alkoholu jako rozwiązania trudnych sytuacji 40% mieszkańców odpowiedziało pozytywnie. Zgodę na prowadzenie samochodu po spożyciu alkoholu wyraziło również 40% respondentów, a spożywanie alkoholu w ciąży spotyka się z częściową aprobatą 44% osób.

➤ **nikotyna**

- **35% respondentów** zapaliło pierwszego papierosa poniżej 9 roku życia. Warte jest zauważenia, że tylko 12% badanych nigdy nie paliło. Kolejne 18% mieszkańców wskazało na przedział między 9 a 2 rokiem życia. Po uzyskaniu pełnoletniości zapaliło 6% badanych mieszkańców.

- **20% badanych odpowiedziało, że nie pali papierosów. Okazyjnie robi to 42% badanych**. 28%, wskazało, że regularnie pali papierosy, a 10% e-papierosy.

- **39% respondentów uważa, że e-papierosy są tak samo szkodliwe, jak klasyczne papierosy**. Aczkolwiek, 37% uważa, że są one mniej szkodliwe niż tradycyjne papierosy. 14% badanych jest przeciwnego zdania, stwierdzając, że mają one gorszy wpływ na zdrowie człowieka niż tradycyjne papierosy.

➤ **narkotyki i dopalacze**

- Problem nadużywania narkotyków lub dopalaczy na terenie gminy nie wydaje się problemem. **97% badanych mieszkańców wskazało, że nie zna nikogo takiego**. **2% respondentów zna 1 osobę zażywającą substancje psychoaktywne: narkotyki lub dopalacze**, a 1% badanych deklaruje, że zna od 2 do 5 osób.

- **52% respondentów nie wie, gdzie może nabyć substancje psychoaktywne takie, jak narkotyki czy dopalacze**.

➤ **przemoc w rodzinie**

- **16% respondentów** ma w swoim otoczeniu osoby, które doświadczają przemocy w rodzinie, a 58% podejrzewa, że tak się dzieje. 26% badanych mieszkańców stwierdziła przecząco.

- Wśród badanych mieszkańców **54% badanych wie do jakich instytucji może zgłosić się osoba doświadczająca przemocy w rodzinie.**
- Łącznie **52% badanych zdecydowanie lub raczej zgadza się ze stwierdzeniem, że przyczyną przemocy w rodzinie jest alkohol.** Warto pamiętać, że spożywanie alkoholu nasila tendencję do stosowania przemocy, ale nie jest jej bezpośrednią przyczyną. Oznacza to, że wyłączenie uzależnienia od alkoholu nie pozwala na zakończenie problemu przemocy w rodzinie.
 - **cyberprzemoc, uzależnienie od komputera**
- **23% badanych nie ma w swoim otoczeniu osoby, które padły ofiarą przestępstwa internetowego** (np. włamania na konto, oszustwa, wyłudzenia, zniesławienia), a **20% nie jest pewna, ale ma podejrzenia, że tak właśnie się stało.** Z kolei ponad połowa badanych (57%) wskazało, że ma w swoim otoczeniu osoby, które są ofiarami przestępstw internetowych.
- Bardziej niepokojące są dane związane są z subiektywnym oszacowaniem uzależnienia od komputerów lub Internetu w środowisku lokalnym. **Łącznie 71% mieszkańców uważa, że tego typu uzależnienie jest dość i bardzo powszechne w środowisku lokalnym, a 26% ocenia je jako dość rzadkie zjawisko.**

3.2. Sprzedawcy napojów alkoholowych

Ważną grupą, która może zarysować szczególnie obraz problemów związanych z alkoholem występujących w gminie są sami pracownicy punktów sprzedaży alkoholu, spotykający się codziennie w swojej pracy z konsumentami tego napoju. Ich postawy wobec osób nabywających/konsumujących alkohol oraz przestrzeganie prawa w zakresie sprzedaży alkoholu mogą w znaczącym stopniu przyczynić się do ograniczenia problemów związanych z nadużywaniem alkoholu zarówno przez nieletnich jak i dorosłych.

- Jednym z pierwszych zagadnień poruszonych w kwestionariuszu ankiety dla sprzedawców alkoholu było określanie poziomu świadomości na temat niebezpieczeństw wynikających z zawartości alkoholu w poszczególnych rodzajach napojów alkoholowych. **Łącznie 81% badanych sprzedawców napojów alkoholowych zgodziło się ze stwierdzeniem, że „alkohol zawarty w piwie jest mniej groźny niż ten zawarty w wódce”.** Świadczy, to pośrednio o niskim poziomie świadomości badanych na temat szkodliwości napojów o potencjalnie niższej zawartości procentowej alkoholu.
- **Łącznie 62% sprzedawców uważa, że dostęp do napojów alkoholowych powinien być ograniczony lub kontrolowany.** 38% badanych wyraża zdanie przeciwne, czyli jest raczej przekonana, że dostęp ten nie powinien podlegać kontroli.
- Łącznie 53% respondentów **opowiedziało się za tym, że osoby, które piją alkohol zagrażają bezpieczeństwu w ich lokalnym środowisku.** Łącznie 47% badanych sprzedawców wyraża zdanie przeciwne.
- Kolejne pytanie dotyczyło subiektywnej oceny dostępności alkoholu dla osób poniżej 18. roku życia. Odpowiedzi sprzedawców wydają się jednoznaczne: **łącznie 56% badanych zgadza się ze stwierdzeniem, że osoby małoletnie mają łatwy dostęp do alkoholu⁷.** Z kolei łącznie 44% ankietowanych przychyliło się do stwierdzenia, że zakup ten jest trudny.
- **Łącznie 58% sprzedawców uważa, że spożywanie alkoholu pomaga w trudnych sytuacjach życiowych.** Co więcej, łącznie 75% badanych odpowiedziało, że prowadzenie samochodu po niewielkiej ilości alkoholu jest bezpieczne. Dodatkowo, łącznie 64% sprzedawców zgadza się ze stwierdzeniem, że kobiety w ciąży mogą bezpiecznie pić niewielkie ilości alkoholu.

- Łącznie 54% sprzedawców napojów alkoholowych w gminie Kostomłoty **uważa, że alkohol nie powinien być dostępny dla osób poniżej 18. roku życia.**
- Łącznie 53% badanych uważa, że w okolicy jest zbyt dużo punktów sprzedaży napojów alkoholowych.
- Sprzedawcy napojów alkoholowych w gminie Kostomłoty deklarują, że przypadki **próby kupna alkoholu przez osobę poniżej 18 roku życia zdarzają się najczęściej kilka razy w tygodniu oraz miesiącu (po 38%).** Pozostałe wartości odnoszą się do prób zakupu alkoholu kilka razy dziennie (13%) i kilka razy w roku (11%).
- **Spożywanie alkoholu w obrębie punktu sprzedaży wydaje się być stosunkowo częstym zjawiskiem.** 47% badanych stwierdziło, że zdarza się to kilka razy w tygodniu; 40% - kilka razy w miesiącu a 13% - kilka razy dziennie.
- **Rozkład deklaracji sprzedaży alkoholu osobom nieletnim wydaje się jednoznaczny.** Ponieważ 28% sprzedawców odpowiedziało, że robi to często, a 43% badanych sprzedawców wskazało, że kilka razy zdarzyło się im sprzedać alkoholom osobom, co do których miały podejrzenie, że są nieletnie, a tylko 29% wskazało, że nigdy tego nie zrobiło.
- **35 z 53 przebadanych sprzedawców przyznaje, że w ciągu ostatnich 3 miesięcy miało miejsce nieprzyjemne zajście związane ze spożywaniem alkoholu w obrębie sklepu.** Aż w 31 przypadkach była potrzeba wezwania policji z prośbą o interwencję.
- W przypadku wątpliwości, co do wieku, **30% badanych zawsze sprawdza dowody potwierdzające wiek,** a często robi to 58% osób. 12% zadeklarowało, że o dowód prosi rzadko.
- Ostatnie badane zagadnienie dotyczyło subiektywnej oceny funkcjonowania kontroli punktów sprzedaży alkoholu w gminie Kostomłoty. **Łącznie 94% badanych oceniło jej funkcjonowanie raczej dobrze i bardzo dobrze.**

3.3. Uczniowie.

➤ problemy społeczne

Badania w placówkach oświatowych przeprowadzono przy użyciu internetowego narzędzia CORIGO. Jest to program pozytywnie zaopiniowany przez Ośrodek Rozwoju Edukacji, który pozwala na efektywne badanie postaw uczniów. Forma ankiety internetowej jest dla dzieci i młodzieży atrakcyjna oraz pozwala upewnić się, czy wszystkie pytania zostaną wypełnione. Podstawowym celem przeprowadzonych badań była analiza postaw i przekonań wobec substancji psychoaktywnych:

- alkoholu
- narkotyków
- dopalaczy.
- **Wyniki zdaniem specjalistów są zadowalające: najlepiej w klasie czują się młodsi uczniowie klas podstawowych (SP 4-6: łącznie 87%)⁸ i uczniowie klas SP 7-8 (83%). Takiego samego zdania jest 86% uczniów klas gimnazjalnych.** Nie należy jednak bagatelizować faktu, że 6% uczniów SP 4-6 i 5% SP 7-8 oraz 3% uczniów GIM przeciwne określa swoje odczucia – do tego stopnia, że chciałoby zmienić klasę.
- **Uczniowie gminy Kostomłoty deklarują w większości bardzo dobre lub raczej dobre relacje z opiekunami:** SP 4-6: łącznie 96%; SP 7-8: łącznie 97%; GIM: łącznie 91%.
- Należy zauważyć, że rozkład wyników, wbrew oczekiwaniom, wraz z wiekiem nie ulega znacznym zmianom – gimnazjaliści oceniają związki z rodzicami lub opiekunami, podobnie jak uczniowie szkół podstawowych, jako mocne i zażyłe.
- Dobre relacje z rodzicami uczniów to niewątpliwie zasób chroniący, który może zostać wykorzystany w planowaniu oddziaływań profilaktycznych poprzez tworzenie sojuszu rodzic –

nauczyciel w przeciwdziałaniu uzależnieniom m.in. poprzez uzupełniającą się edukację dotyczącą zagrożeń, a także kształtowanie konstruktywnych postaw i budowanie sieci wsparcia. Łącznie odpowiednio 86% uczniów klas SP 4-6; 85% uczniów klas SP 7-8 oraz 78% uczniów klas gimnazjalnych obdarzyłoby zaufaniem opiekuna/rodzica.

- Dzieci i młodzież gminy z Kostomłoty rzadziej po poradę czy pomoc zgłosiliby się do nauczyciela niż do rodzica. **Nadal jednak wyniki uzyskane w tej kwestii można uznać za relatywnie satysfakcjonujące:** łącznie odpowiednio 81% uczniów klas SP 4-6; 57% uczniów klas SP 7-8 oraz 39% uczniów klas gimnazjalnych obdarzyłoby zaufaniem pedagogów.

➤ **alkohol**

- **Inicjację alkoholową ma za sobą:** 16% badanych uczniów klas SP 4-6; 44% uczniów klas SP 7-8 oraz 75% uczniów klas GIM. Uczniowie klas podstawowych najczęściej wskazywali, że ta kwestia ich nie dotyczy (SP 4-6: 83%; SP 7-8: 56%; GIM: 25%). Uczniowie równie często odpowiadali, że pierwszy raz alkohol spożyli w towarzystwie rodziny (SP 7-8: 10%; SP 4-6: 13%; GIM: 11%)

- Najczęściej deklarowaną okolicznością inicjacji alkoholowej wśród starszych uczniów są spotkania ze znajomymi (GIM: 41%)

- Oprócz okoliczności inicjacji ważne było, **jak często młodzi ludzie sięgają po alkohol.** Aż 82% najmłodszych uczniów wskazało, że to pytanie ich nie dotyczy. Wraz z wiekiem ta tendencja się zmienia: SP 7-8 (59%); GIM (30%). Wśród uczniów klas SP 7-8 i GIM najczęściej pojawiały się dwie kategorie odpowiedzi, które odnosiły się do jednorazowego (SP 7-8: 15%; GIM: 3%) oraz kilkukrotnego spożycia alkoholu (SP 7-8: 19%; GIM: 25%).

- Zapytano uczniów o rodzaj wypijanego alkoholu. Starsi uczniowie generalnie **najczęściej sięgają po piwo** (SP 7-8: 8%; GIM: 30%) oraz wódkę (SP 7-8: 3%; GIM: 1%). Deklaracje uczniów, których to pytanie nie dotyczy maleje odwrotnie proporcjonalnie do wieku (SP 4-6: 85%; SP 7-8: 63%; GIM: 22%).

- **75% uczniów klas SP 4-6; 69% uczniów klas SP 7-8 oraz 19% uczniów GIM nie wiedzą, czy da się kupić alkohol, gdy nie ma się ukończonych 18 r.ż. Może to sugerować, że ta część uczniów nigdy nie podejmowała próby nabycia alkoholu.** Z kolei łącznie 53% najstarszych uczniów wskazuje, że jest przeciwnie, co oznacza, że mogą oni lub ich rówieśnicy być klientami w punktach ze sprzedażą alkoholu.

➤ **nikotyna**

- Mimo słabnącej popularności papierosy w naszym społeczeństwie są one wciąż atrakcyjną używką dla młodzieży. Zapytaliśmy uczniów z gminy Kostomłoty, czy kiedykolwiek próbowali papierosa oraz w jakich okolicznościach. **Inicjację nikotynową ma za sobą 6% uczniów SP 4-6; 31% uczniów klas SP 7-8 oraz 58% gimnazjalistów.**

- **Najczęściej wskazywaną przez starszych uczniów okolicznością zapalenia pierwszego papierosa było spotkanie ze znajomymi (SP 4-6: 3%; SP 7-8: 20%; GIM: 31%).** Najmłodszych uczniów wydaje się ten problem dotyczy w najmniejszym stopniu (91%).

- Większość uczniów z gminy Kostomłoty, którzy mają za sobą inicjację nikotynową, aktualnie nie pali papierosów (SP 4-6: 99%; SP 7-8: 85%; GIM: 63%).

- Uczniowie udzielali odpowiedzi na temat subiektywnej oceny łatwości, z jaką można dokonać zakupu papierosów. Ponad połowa uczniów klas podstawowych nie знаło odpowiedzi na to pytanie (SP 4-6: 79%; SP 7-8: 73%). Gimnazjaliści mają w tym względzie bardziej zróżnicowane poglądy. 28% uczniów GIM wskazało, że nie wie, a łącznie 47% z nich oceniło, że raczej i bardzo łatwo jest kupić papierosy osobom poniżej 18 roku życia.

➤ **dopalacze**

- Wyniki badań wskazują, że generalnie badani uczniowie nie przejawiają problemów związanych z próbami przyjmowania narkotyków lub dopalaczy: SP 4-6: 98%; SP 7-8: 94%; GIM: 75%.
- **Substancje, które przyjmowały osoby deklarujące kontakt z narkotykami to głównie marihuana (SP 7-8: 6%; GIM: 19%).** Wśród najstarszych uczniów pojawiają się także odpowiedzi dotyczące haszyszu, amfetaminy, LSD oraz ekstazy. Powyższe wartości jednak odzwierciedlają pojedyncze deklaracje uczniów, ponieważ zdecydowana większość badanych wskazała, że ten problem ich nie dotyczy (SP 4-6: 99%; SP 7-8: 92%; GIM: 64%).
- Na pytanie: „**Jak często przyjmujesz narkotyki lub dopalacze?**” uczniowie w większości odpowiedzi deklarowali, że ten problem ich nie dotyczy: SP 4-6: 100%; SP 7-8: 89%; GIM: 82%.
- **Zdecydowana większość uczniów klasy podstawowych (SP 4-6: 95%; SP 7-8: 90%) i klas gimnazjalnych (75%) nie wiedzą, gdzie można kupić narkotyki lub dopalacze.**

➤ **przemoc**

- **Spora część badanych uczniów deklaruje, że nie jest ofiarą przemocy szkolnej (SP 4-6: 43%; SP 7-8: 46%; GIM: 56%).** Relatywnie niewielki odsetek uczniów (SP 4-6: 6%; SP 7-8: 6%; GIM: 6%) przyznaje, że często doświadcza w szkole przemocy w różnorodnych formach (fizycznej bądź psychicznej).
- **Bezpieczeństwo w szkole - łącznie 12% uczniów SP 4-6; 9% uczniów SP 7-8 oraz 31% uczniów GIM nie czuje się w szkole bezpiecznie.**
- Uczniowie zostali poproszeni o wskazanie czy są w szkole uczniowie, których się obawiają. **Można przyjąć, że spora część badanych uczniów zasadniczo w szkole czuje się bezpiecznie: SP 4-6: 59%; SP 7-8: 83%; GIM: 92%.** Warty zwrócenia uwagi jest fakt, że poziom pozytywnych deklaracji obniża się wraz z wiekiem uczniów.

➤ **uzależnienie od Internetu i komputera**

- **Większość uczniów spędza przed komputerem od dwóch do trzech godzin dziennie (SP 4-6: 30%; SP 7-8: 48%; GIM: 33%).**
- Spora część najstarszych uczniów (34%) spędza przed komputerem od czterech do pięciu godzin, co w praktyce może oznaczać, że po przyjściu ze szkoły korzystanie z komputera jest wśród tych uczniów jedyną formą spędzania czasu.
- **Najbardziej popularnymi formami spędzania czasu przed komputerem okazują się być portale społecznościowe (SP 4-6: 16%; SP 7-8: 34%; GIM: 33%) oraz gry komputerowe (SP 4-6: 43%; SP 7-8: 28%; GIM: 31%).**
- **44% najmłodszych uczniów klas podstawowych; 33% uczniów SP 7-8 oraz 36% uczniów GIM deklaruje, że brak dostępu do Internetu nie miałby dla nich znaczenia lub też wpływ ten byłby niewielki.** Spora część uczniów także przyznaje, że odczułoby brak dostępu do Internetu (SP 4-6: 37%; SP 7-8: 48%; GIM: 47%).
- **Hejt w Internecie. 16% uczniów SP 4-6; 35% uczniów klas SP 7-8 oraz 37% uczniów GIM doświadczyło w przestrzeni internetowej zjawiska hatingu, nazywanego potocznie przez uczniów „hejtowaniem”.** Polega ono na otrzymywaniu obraźliwych komentarzy atakujących bezpośrednio osobę. Uczniowie dość często otrzymywali wiadomości z obelgami (SP 4-6: 11%; SP 7-8: 36%; GIM: 36%) oraz często padali też ofiarami włamania na konto (SP 4-6: 14%; SP 7-8: 21%; GIM: 22%). *Wskazuje to na konieczność szerokiej edukacji z zakresu bezpiecznego korzystania z Internetu: wspierania świadomości prawnej, umiejętności ochrony przez niebezpiecznymi sytuacjami, wiedzy dotyczącej ochrony własnych danych.*

IV. DIAGNOZA – rekomendacje

4.1. Oddziaływania profilaktyczne i rekomendacje dla dzieci, młodzieży i dorosłych.

Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) podaje, że aż 50% zaburzeń zdrowia psychicznego prowadzących do nadużywania substancji psychoaktywnych, agresji i przemocy, a także innych zachowań antyspołecznych zaczyna się w okresie dojrzewania. **Dzieci i młodzież są więc grupą wymagającą szczególnie intensywnych oddziaływań profilaktycznych.** Środowisko szkolne wywiera ogromny wpływ na rozwój fizyczny, emocjonalny i społeczny dzieci i młodzieży, stąd jego kształtowanie może sprzyjać zdrowiu psychicznemu. Badania na zlecenie WHO pozwoliły na wyodrębnienie najistotniejszych czynników chroniących oraz czynników ryzyka:

- 1) przemoc rówieśnicza
- 2) odrzucenie przez rówieśników
- 3) słaba więź ze szkołą
- 4) niedostateczne kierowanie własnym zachowaniem (brak kontroli)
- 5) destrukcyjna grupa rówieśnicza
- 6) niepowodzenia szkolne

Przez „czynniki chroniące” należy rozumieć: wszystkie elementy osłabiające oddziaływanie czynników ryzyka, zwiększające „odporność” jednostki a więc zmniejszające prawdopodobieństwo wystąpienia zachowań problemowych. Można je pogrupować w kilka kategorii:

- 1) poczucie przynależności
- 2) pozytywny klimat szkoły
- 3) prospołecznie nastawiona grupa rówieśnicza
- 4) wymaganie od uczniów odpowiedzialności i udzielania sobie wzajemnej pomocy
- 5) okazje do przeżycia sukcesu i rozpoznawania własnych osiągnięć
- 6) zdecydowany brak akceptacji przez szkołę dla przemocy.

Wymienione czynniki chroniące mają charakter uniwersalny. **Zadaniem warsztatów profilaktycznych** jest wzmacnianie czynników chroniących oraz osłabianie czynników ryzyka. Warto pamiętać, że oddziaływanie w zakresie jednego tematu zajęć, np. dotyczących jedynie przemocy może przynieść pozytywne rezultaty także w profilaktyce innych zachowań ryzykownych.

Na podstawie zrealizowanych przez Państwową Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych badań pn.: „Czynniki chroniące i czynniki ryzyka” związane z zachowaniami uczniów sformułowano kilka wniosków i rekomendacji o charakterze ogólnym:

✚ nadrzędną rekomendacją wyznaczającą kierunek działań profilaktycznych jest wzmacnianie pozytywnego stosunku do nauczycieli oraz budowanie klimatu współpracy pomiędzy nauczycielami w szkole oraz wspieranie konstruktywnych zainteresowań i zajęć pozalekcyjnych młodzieży;

✚ do najbardziej uniwersalnych i selektywnych czynników chroniących uczniów przed angażowaniem się w zachowania problemowe należy włączyć: pozytywne nastawienie do nauczycieli; udział w dodatkowych zajęciach pozalekcyjnych; aktywny udział w praktykach i uroczystościach religijnych; dobry kontakt z rodzicami; monitorowanie przez rodziców miejsc, w których gimnazjalista spędza czas wolny.

✚ efektywna ochrona młodzieży wiąże się z prawidłowym rozumieniem przez nauczycieli procesów rozwojowych właściwych dla okresu adolescencji. Dlatego zaleca się, aby wspierać pedagogów i nauczycieli zarówno na poziomie kształcenia formalnego, jak i nieformalnego, w

zdobyciu wiedzy oraz poszerzaniu umiejętności w zakresie rozpoznawania wyzwań oraz trudności specyficznych dla tego okresu rozwoju;

✚ wsparcie nauczycieli powinno także objąć działania związane z przeciwdziałaniem wypaleniu zawodowemu: „Dbałość o dobry stan zdrowia psychicznego nauczycieli uczących w gimnazjum powinna być częścią szkolnego programu profilaktyki. W tym celu należy wspierać wszelkie inicjatywy służące podnoszeniu kwalifikacji zawodowych nauczycieli, ułatwiać im dostęp do form kształcenia i rozwoju własnych możliwości”;

✚ działania profilaktyczne powinny być ukierunkowane na uczenie umiejętności życiowych uczniów związanych m.in. z postawami asertywności, konstruktywnym rozwiązywaniem konfliktów rówieśniczych na drodze negocjacji/mediacji oraz wspieranie ich w kształtowaniu poczucia własnej wartości.

✚ Kolejnym wnioskiem związanym ze skutecznością profilaktyki jest konieczność planowania cyklicznych działań. Warunkiem zmiany postawy (a więc nadrzędnego celu oddziaływań profilaktycznych) jest ich regularne utrwalanie, zastępowanie zachowań destruktynych konstruktywnymi oraz wspieranie uczniów w zdobywaniu wiedzy nie tylko na temat zagrożeń podejmowanych przez nich zachowań, ale także pomoc w gromadzeniu wiedzy na temat alternatywnych postaw, tj. warunkujących poprawę jakości funkcjonowania uczniów w środowisku szkolnym i rodzinnym. Jednym z elementów skutecznej profilaktyki jest także ewaluacja podejmowanych działań. Jej cel wiąże się z oceną skuteczności wprowadzanych zmian i planowaniu następnych.

Wśród postulowanych oddziaływań profilaktycznych należy wyróżnić :

- zwrócenie uwagi nauczycieli i opiekunów na specyficzne potrzeby uczniów, które wiążą się ze specyfiką ich rozwoju psychospołecznego;
- wsparcie rozwoju praktycznych umiejętności uczniów w zakresie rozwiązywania konfliktów, radzenia sobie ze stresem, asertywnością, konstruktywnym wyrażaniem emocji i potrzeb, przyjmowania perspektywy innych oraz empatii;
- wspieranie uczniów w rozwijaniu ich pasji, zainteresowań oraz w kształtowaniu w nich postaw ukierunkowanych na twórczość, kreatywność i motywację
- wzmacnianie w uczniach poczucia przynależności, skuteczności i sprawczości;
- kreowanie pozytywnej atmosfery współpracy, umożliwiającej im samodzielne podejmowanie decyzji, branie za nich odpowiedzialności.

Warto również wspomnieć, że obok oddziaływań kierowanych do uczniów warto planować także szkolenia profilaktyczne dla grona pedagogicznego oraz rodziców. Jest to warunkiem inicjowania zmian systemowych, a więc nie tylko pracy nad zasobami osobowymi uczniów, ale także kształtowania ich środowiska szkolnego oraz rodzinnego – głównych środowisk, w których funkcjonują.

W ramach współpracy ze sprzedawcami napojów alkoholowych należy prowadzić działania monitorujące, kontrole prawidłowości korzystania z zezwoleń na sprzedaż alkoholu oraz szkolenia i warsztaty wspierające wiedzę sprzedawców w zakresie prawnym dotyczącym sprzedaży napojów alkoholowych.

V. ZADANIA do realizacji

Do osiągnięcia celu głównego programu przewiduje się realizację zadań i celów szczegółowych wyznaczonych w art. 4¹ ust. 1 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz prowadzenie działań wynikających z potrzeb i możliwości ujawnionych w analizie problemów lokalnych. Poniższe zadania są zgodnie z rekomendacjami

na rok 2019 i dotyczą realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych:

- + Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu.
- + Udzielenie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.
- + Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.
- + Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.
- + Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

Zadania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2019

1. Ograniczenie szkód wynikających z nadmiernego spożywania alkoholu wśród osób dorosłych i skali przemocy w rodzinie .

- 1.1. Rozpoznawanie i monitorowanie zachowań problemowych w rodzinie kierowanie osób uzależnionych oraz członków ich rodzin do odpowiednich instytucji pomocowych.
- 1.2. Prowadzenie wstępnych rozmów i motywowanie do podjęcia leczenia odwykowego.
- 1.3. Kierowanie osoby zgłoszonej na badanie przez lekarzy biegłych w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia i wskazania zakładu leczniczego.
- 1.4. Finansowanie opinii biegłych orzekających w przedmiocie uzależnienia od alkoholu (badanie psychologiczne i psychiatryczne).
- 1.5. Współpraca z pracownikami socjalnymi, zespołem interdyscyplinarnym w zakresie motywowania do leczenia osoby uzależnionej.
- 1.6. Współpraca z Terapeutą Uzależnień w celu zwiększenia skuteczności leczenia osób uzależnionych i współuzależnionych.
- 1.7. Współpraca z Sądem Rejonowym w Środzie Śląskiej (kierowanie wniosku w sprawie poddania obowiązkowi leczenia).
- 1.8. Współpraca z Komendą Powiatową Policji w Środzie Śląskiej kuratorami w celu zwiększenia skuteczności leczenia.
- 1.9. Kontynuacja działalności punktu informacyjno-konsultacyjnego w Kostomłotach dla osób uzależnionych i ich rodzin.
- 1.10. Konsultacje indywidualne dla osób nadużywających alkoholu i środków psychoaktywnych oraz członków ich rodzin prowadzone przez psychologa w punkcie informacyjno-konsultacyjnym w Kostomłotach.
- 1.11. Zwiększenie pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych i członków ich rodzin poprzez rozpowszechnianie informacji zawierającej wykaz placówek lecznictwa odwykowego i placówek pomocowych dla całej rodziny.
- 1.12. Dofinansowanie programów dla osób uzależnionych i współuzależnionych (zapobiegające nawrotom uzależnień, agresji).
- 1.13. Podejmowanie procedur ograniczających zjawisko przemocy w rodzinie

1.14. Współpraca z zespołem interdyscyplinarnym w zakresie ochrony ofiar przemocy w rodzinie (motywowanie do leczenia osoby uzależnione)

1.15. Ograniczenie zjawiska przemocy wśród dzieci i młodzieży (uczestnictwo w kampaniach społecznych i programach)

1.16. Motywowanie osób stosujących przemoc do podjęcia terapii w placówkach specjalistycznych (oddziaływania korekcyjno-edukacyjne)

1.17. Organizowanie i finansowanie szkoleń, konferencji dla osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie z problemem alkoholowym (nauczyciele, pedagodzy, pracownicy GOPS-u, członków GKRPA, ZI, itd.)

1.18. Zakup i dystrybucja materiałów edukacyjno-informacyjnych w ramach kampanii („Zachowaj trzeźwy umysł, Postaw na rodzinę”; „Stop pijanym kierowcom” i innych).

Efekty:

- większa liczba osób poszukujących pomocy i zmotywowanych do zmian,
- większa liczba osób podejmujących dobrowolne leczenie,
- zwiększona świadomość dostępności pomocy psychologicznej i prawnej u osób doznających przemocy,
- większa skuteczność interwencji prawno-administracyjnej wobec zjawiska przemocy w rodzinie,
- większa liczba osób (sprawców przemocy) zmotywowanych do działań terapeutycznych
- większe kompetencje osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie z problemem alkoholowym,
- większa wiedza społeczeństwa dotycząca przemocy w rodzinie, możliwości przeciwdziałania zjawisku, sposobów reagowania i uzyskania pomocy

2. Ograniczenie zjawiska picia alkoholu przez dzieci i młodzież poprzez realizację programów terapeutycznych oraz rozwój alternatywnych form spędzania wolnego czasu, zwiększenie świadomości społeczności lokalnej odnośnie zagrożeń wynikających z zażywania alkoholu i środków odurzających, a także form uzyskania pomocy.

2.1 Realizacja i finansowanie efektywnych programów profilaktycznych realizowanych w szkołach i świetlicach.

2.2 Prowadzenie działań edukacyjnych dla rodziców w zakresie szkód wynikających z picia alkoholu i zażywania środków psychoaktywnych przez dzieci i młodzież oraz przygotowania ich do podejmowania świadomych, odpowiedzialnych decyzji.

2.3. Wdrożenie i upowszechnienie programów edukacyjnych adresowanych do rodziców zwiększających ich kompetencje wychowawcze w obszarze zachowań ryzykownych wśród dzieci

2.4. Edukacja grup zawodowych pracujących w obszarze uzależnień poprzez organizowanie i finansowanie szkoleń (nauczyciele, pracownicy socjalni, pedagodzy, psychologowie itd.)

2.5. Dofinansowanie szkoleń, kursów w zakresie pracy profilaktycznej z dziećmi, młodzieżą oraz rozwijanie umiejętności prowadzenia zajęć profilaktycznych organizowanych dla nauczycieli, pedagogów, psychologów.

2.6. Organizowanie zajęć opiekuńczo – wychowawczych aktywizujących ukierunkowanych na organizację alternatywnych form spędzania wolnego czasu przez dzieci i młodzież zmniejszające ryzyko kontaktu z substancjami psychoaktywnymi (w tym pozalekcyjne zajęcia sportowe).

2.7. Szkolenia dla sprzedawców napojów alkoholowych i dystrybucja materiałów edukacyjnych

- 2.8. Organizowanie i wspieranie imprez oraz działań służących promocji zdrowego stylu życia z uwzględnieniem aktywności kulturalnej i sportowej dla dzieci i młodzieży (warsztaty dla dzieci, młodzieży i mieszkańców z wykorzystaniem fantomów – nauka udzielania pierwszej pomocy).
- 2.9. Współuczestnictwo w lokalnych kampaniach edukacyjnych („Zachowaj trzeźwy umysł”, „Postaw na rodzinę”, „Stop pijanym kierowcom”) związanych z profilaktyką problemów alkoholowych i uzależnień
- 2.10. Organizowanie i finansowanie imprez okolicznościowych i integracyjnych dla dzieci ze świetlic i szkół (np. dzień dziecka i rodziny, mikołaj, wigilia, festyn rodzinny, wycieczki).
- 2.11. Stworzenie warunków do właściwego spędzania wolnego czasu przez dzieci i młodzież w świetlicach opiekuńczo wychowawczych z elementami socjoterapii i świetlicach wiejskich (np. poprzez wspieranie działalności świetlic wiejskich poprzez zakup sprzętu sportowego, refundacja kosztów utrzymania)
- 2.12. Zakup ulotek, broszur, plakatów oraz innych materiałów edukacyjnych, literatury i czasopism specjalistycznych związanych z realizacją zadań określonych w programie.
- 2.13. Wspieranie inicjatyw społecznych, wiejskich propagujących działania o charakterze profilaktycznym, integracyjnym, nakierowanych na rodzinę.

Efekty:

- zmniejszenie liczby młodzieży pijącej alkohol,
- zwiększenie działań profilaktycznych skierowanych do dzieci, młodzieży, rodzin,
- zmiana postaw dzieci i młodzieży dotyczących picia alkoholu,
- zmiana postaw rodziców wobec picia alkoholu przez dzieci i młodzież,
- zwiększenie kompetencji wychowawczych rodziców,
- przeciwdziałanie powielaniu przez młodzież niepożądanych postaw społecznych,
- zwiększenie świadomości społecznej dotyczącej zagrożeń związanych z uzależnieniami,
- zwiększenie świadomości społeczeństwa dotyczącej zagrożeń wpływu alkoholu na zdolność kierowania pojazdem.

3. Podnoszenie świadomości sprzedawców alkoholu poprzez budowę skutecznych form kontroli prawnej i społecznej.

- 3.1. Opiniowanie wydawania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zgodnie z chwałą Rady Gminy i ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- 3.2. Podejmowanie działań kontrolnych punktów sprzedaży napojów alkoholowych przez członków GKRPA w zakresie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwolenia, ze szczególnym zwróceniem uwagi na przestrzeganie zakazu sprzedaży napojów alkoholowych osobom do 18 roku życia oraz osobom będącym pod wpływem alkoholu,
- 3.3. Podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do przedsiębiorców zajmujących się sprzedażą alkoholu.
- 3.4. Podejmowanie działań zmierzających do wszczęcia postępowania w związku z naruszeniem przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
- 3.5. Kontynuowanie współpracy z policją w celu zwiększenia liczby kontroli kierowców pod względem trzeźwości (kampania „Stop pijanym kierowcom”).

4. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów związanych z łamaniem zakazu sprzedaży alkoholu nieletnim lub nietrzeźwym itp. oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

Wójt Gminy Kostomłoty upoważnia GKRPA do przeprowadzania kontroli placówek handlowych i gastronomicznych, która w przypadku stwierdzenia naruszenia przepisów ustawy występuje z wnioskiem do Wójta Gminy o podjęcie stosownych działań. W przypadku złamania zakazu sprzedaży alkoholu nieletnim lub nietrzeźwym oraz w przypadku złamania zakazu promocji i reklamy napojów alkoholowych gmina może podjąć interwencję oraz występować przed sądem, jako

oskarżyciel publiczny czyli występować z aktem oskarżenia bezpośrednio do sądu z pominięciem prokuratora.

Efekty:

- mniejsza liczba przypadków naruszenia prawa związana ze sprzedażą alkoholu,
- zwiększenie świadomości sprzedawców dotyczącej sprzedaży alkoholu nieletnim i nietrzeźwym

5. Wspomaganie działalności instytucji i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii.

4.1. Wspieranie inicjatyw, których celem jest krzewienie trzeźwości i abstynencji.

4.2. Dofinansowanie szkoleń i kursów członków **GKRPA**, Nauczycieli, Pracowników Policji, GOPS, Zespołu Interdyscyplinarnego w kontekście:

- pracy z osobami z problemem alkoholowym, narkotykowym i ich rodzin,
- praca z ofiarami przemocy, agresji w rodzinie, w szkołach
- przeciwdziałania zjawiskom uzależnień narkotykowych oraz wywoływanych „dopalaczami”

4.3. Wspieranie działalności placówki wsparcia dziennego w Piersni dla osób zagrożonych zjawiskami patologicznymi, osób z problemem niepełnosprawności umysłowej i fizycznej. Współfinansowanie działalności tejże placówki.

Efekty:

- zwiększanie świadomości i wiedzy grup społecznych zajmujących się tematem uzależnień i problemu przemocy,
- zwiększanie świadomości społecznej i wspieranie instytucji i placówek pomocowych

VI. ZASADY FINANSOWANIA PROGRAMU

Źródłem finansowania zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii są środki finansowe budżetu gminy stanowiące dochody z tytułu wydania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

VII. ZASADY DOTYCZĄCE WYDATKOWANIA ŚRODKÓW FINANSOWYCH

Preliminarz wydatków na rok 2019 w Dz.85153 Zwalczanie narkomanii –

2 000,00 zł.

Preliminarz wydatków na rok 2019 w Dz. 85154 Przeciwdziałanie alkoholizmowi –

127 500,00 zł.

VIII. ZASADY WYNAGRADZANIA CZŁONKÓW GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

- + Członkowie Komisji realizują swoje zadania na podstawie umów zleceń zawartych na okres jednego roku, tj. styczeń 2019 – grudzień 2019.
- + Wynagrodzeni członków GKRPA jest płatne w wymiarze miesięcznym bez względu na liczbę posiedzeń, spotkań, pracy z osobą uzależnioną czy pracy w terenie podczas przeprowadzanych kontroli, sporządzania wywiadów środowiskowych.
- + Komisja odbywa swoje posiedzenia poza godzinami pracy urzędu.
- + Podstawą do rozliczenia pracy członków komisji jest lista obecności potwierdzona przez przewodniczącego oraz protokół z posiedzeń komisji, który ze względu na dane wrażliwe pozostaje w dokumentacji prowadzonej przez przewodniczącego.
- + Przewodniczącemu komisji za pracę w komisji potwierdzoną złożonym podpisem na liście obecności przysługuje miesięczne wynagrodzenie w wysokości 300 zł. brutto, pozostałym członkom komisji za pracę w komisji potwierdzoną złożonym podpisem na liście obecności przysługuje miesięczne wynagrodzenie w wysokości 160 zł. brutto.
- + Posiedzenia komisji zwołuje przewodniczący, który prowadzi dokumentację GKRPA i nadzoruje wszelkie sprawy formalne dotyczące jej pracy.

- ✚ Przewodniczący uczestnicy w pracach zespołu interdyscyplinarnego i tworzonych w ramach jego struktur grupach roboczych.
- ✚ Członkowie komisji zgodnie z zapisem ustawy to osoby przeszkolone w zakresie pracy w gminnych komisjach rozwiązywania problemów uzależnień.

IX. SPRAWOZDAWCZOŚĆ Z WYKONANYCH ZADAŃ PROGRAMU

Sprawozdanie z wydatkowania środków na realizację zadań pochodzących z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zostanie przedłożone Radzie Gminy Kostomłoty w terminie do dnia 31 marca 2020 roku.

X. POSTANOWIENIE KOŃCOWE

1. Za realizację zadań związanych z profilaktyką i problemami uzależnień odpowiedzialny jest Wójt Gminy Kostomłoty przy współudziale Pełnomocnika ds. Profilaktyki oraz Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

2. Do realizacji Gminnego Programu Profilaktyki włączone zostały:

- GOPS w Kostomłotach;
- GOOSZ oraz placówki oświatowe;
- GOK w Kostomłotach;
- Komenda Powiatowa Policji w Środzie Śląskiej Rewir Dzielnicowych w Kostomłotach;
- Zakład Usług Medycznych w Kostomłotach;
- Organizacje Pozarządowe Gminy Kostomłoty.
- Inne samorządy.

XI. PRELIMINARZ wydatków 2019 r. *(zmiany wydatków określonych w preliminarzu dokonywane będą na podstawie uchwały Rady Gminy Kostomłoty w sprawie zmiany budżetu na rok 2019, bez konieczności dokonywania zmian PROGRAMU)*

Dział 851 - Ochrona Zdrowia.

Rozdział 85153 - Przeciwdziałanie narkomanii

§	Rodzaj wydatku	Planowana kwota	Objaśnienie
4210	Zakup materiałów i wyposażenia	800,00	❖ Zakup materiałów informacyjno – edukacyjnych; ❖ Zakup nagród, sprzętu sportowego dla młodzieży ze świetlic środowiskowych i wiejskich oraz ze szkół realizujących zadania programu profilaktycznego w ramach zajęć pozalekcyjnych.
4300	Zakup usług	1200,00	❖ Koncert profilaktyczny, teatr, warsztaty profilaktyczne z zakres uzależnienia od narkotyków.
RAZEM		2 000,00 zł.	

Dział 851 - Ochrona Zdrowia.
Rozdział 85154 – Przeciwdziałanie alkoholizmowi

§	Rodzaj wydatku	Planowana kwota	Objaśnienie
4210	Zakup materiałów i wyposażenia	13 500,00	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Zakup pakietów profilaktycznych w ramach kampanii, ❖ Zakup materiałów informacyjno – edukacyjnych o charakterze profilaktycznym , ❖ Zakup materiałów i wyposażenia oraz środków czystości do świetlic ❖ Zakup sprzętu sportowego ❖ Zakup materiałów edukacyjno – informacyjnych (ulotki, broszury, plakaty, filmy) z zakresu profilaktyki uzależnień oraz przemocy ❖ Zakup opału do Placówki Wsparcia Dziennego w Piersnie.
4220	Zakup środków żywności	4 000,00	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Zakup artykułów spożywczych (uroczystości okolicznościowe, np. Dzień Dziecka, Andrzejk, Mikołajki, Wigilia, Opłatek) w świetlicach opiekuńczo – wychowawczych z elementami socjoterapii.
4170	Wynagrodzenia bezosobowe	58 400,00	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Opiekunowie świetlic opiekuńczo – wychowawczych z elementami socjoterapii. (opiekun: 650,00 zł. brutto) ❖ Gmina Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. ❖ Palacz w Piersnie w ramach partycypacji w koszty utrzymania działalności Placówki Wsparcia Dziennego w Piersnie . ❖ Koordynatorzy zajęć sportowo – profilaktycznych w ramach pozalekcyjnych zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży oraz imprez o charakterze rekreacyjno – sportowym. ❖ Realizatorzy programów profilaktycznych rekomendowanych i certyfikowanych np. przez MONAR.
4110	Składki na ubezpieczenie społeczne	1 000,00	❖ Składki od umów zleceń.
4120	Składki na Fundusz Pracy.	200,00	❖ Składki od umów zleceń.
4260	Zakup energii i wody	21 500,00	❖ Opłata za wodę i energię w świetlicach opiekuńczo – wychowawczych z elementami socjoterapii.
4360	Opłaty z tytułu zakupu usług telekom.	4 400,00	❖ Opłata za dostęp do sieci Internet w świetlicach opiekuńczo – wychowawczych z elementami socjoterapii.
4300	Zakup usług pozostałych.	3 000,00	❖ Opłata za ścieki w świetlicach opiekuńczo – wychowawczych z elementami socjoterapii.
	Zakup usług pozostałych.	11 500,00	❖ Usługi terapeutyczne dla osób motywowanych do podjęcia leczenia odwykowego i ich rodzin.
		7 000,00	❖ Zakup usług warsztatowych, teatralnych, programów profilaktycznych realizowanych dla szkół. Zadanie

	Zakup usług pozostałych.		realizowane w ramach działań profilaktycznych i wytycznych PARPA i NPZ służące rozwiązywaniu problemów związanych z uzależnieniami i innymi zachowaniami ryzykownymi. ❖ Szkolenia dla rodziców i sprzedawców napojów alkoholowych. ❖ Szkolenia dla koordynatorów zajęć sportowo – profilaktycznych z zakresu znajomości pracy strategii profilaktycznych, zasad pracy z młodzieżą z grup ryzyka.
4520	Opłata na rzecz budżetów JST	2 000,00	❖ Opłata za śmieci w świetlicach opiekuńczo – wychowawczych z elementami socjoterapii.
4610	Opłaty sądowe	1000,00	❖ Opłaty sądowe w związku ze skierowaniem sprawy do sądu w ramach wniosku złożonego do Gminnej Komisji odnośnie wszczęcia postępowania o skierowanie osoby nadużywającej alkohol na leczenie przymusowe.
RAZEM		127 500,00 zł.	

UZASADNIENIE

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2019 stanowi kontynuację oraz uzupełnienie wcześniej prowadzonych w gminie Kostomłoty działań w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom. Zaproponowane w Programie zadania są merytorycznie spójne z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych i przeciwdziałaniem narkomanii. Program obejmuje zadania własne gminy w zakresie realizacji działań określonych w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz działania własne gminy w obszarze profilaktyki narkomanii, które wynikają z ustaw. Umieszczenie zadań wynikających z dwóch odrębnych przepisów prawa w jednym Programie podyktowane jest faktem, że do znacznej części problemów wynikających z używania alkoholu lub innych środków zmieniających świadomość (narkotyki, dopalacze) można zaproponować zbieżne działania profilaktyczne. Program jest adresowany do osób fizycznych, prawnych i podmiotów nie posiadających osobowości prawnej, realizujących zadania w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania przemocy, do osób z grup ryzyka, uzależnionych i ich rodzin oraz wszystkich mieszkańców gminy Kostomłoty. Program uwzględnia rekomendacje zawarte w dokumentach programowych krajowych i samorządowych. Realizacja zadań Programu jest finansowana w sposób ciągły ze środków pochodzących z opłat pobieranych za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, o których mowa w art. 18 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Program uwzględnia również rekomendacje wynikające z przeprowadzonej w 2018 roku Diagnozy Lokalnych Zagrożeń Społecznych.